

ครู “พุ้ยให้”

แห่งโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก

“ความภูมิใจของแม่ณีนะ ถ้าวันใดที่เราไม่ต้องทำอะไรเอง วันนั้นแหละคือ ความสำเร็จ เด็กๆช่วยเหลือตัวเองได้ เราเพียงเป็นผู้ให้กำลังใจ”

แม่ณีนี เป็นชื่อที่เด็กๆ และทุกคนในโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก ชุมชนเล็กๆ ในหุบเขาริมฝั่งแม่น้ำแควใหญ่ แห่งเมืองกาญจนบุรี ใช้เรียกขาน อรุณีย์ บุญโย รักษาการณ์ครูใหญ่ วัย ๔๐ ปี แห่งโรงเรียนหมู่บ้านเด็กนี้ แม่ณีนีถือได้ว่าเป็นครูเก่าแก่ที่ร่วมแรงร่วมใจฟันฝ่าอุปสรรคความยากลำบากนานปีการนับแต่เริ่มก่อตั้งโรงเรียนหมู่บ้านเด็กมาจนถึงปัจจุบันซึ่งย่างเข้าขวบปีที่ ๒๗ แล้ว

แม่ณีนี มีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อจบการศึกษาระดับ ปวส. ทางด้านคหกรรมศาสตร์จากโรงเรียนอาชีวะประจำจังหวัด เมื่อได้รับรู้ข่าวการรับสมัครงานเป็นครูของโรงเรียนหมู่บ้านเด็กซึ่งเริ่มเปิดดำเนินการ เธอจึงเดินทางมาสมัคร แม่ณีนีก็ย้อนอดีตเล่าให้ฟังว่า

“รุ่นแม่ณีนีมา ๒๐ คน คัดเลือกเหลือ ๑๐ กว่าคนสุดท้ายเหลือแม่ณีนีคนเดียว คนอื่นลาออกกันหมด อย่างแก่งมาอยู่ ๒ ปี พ่อแม่มารับกลับบ้าน พ่อแม่มาเห็นสภาพแล้วไม่อยากจะอยู่ให้ลาออกเพื่อความก้าวหน้าของการงานไปเรียนต่อโท มีแต่คนจบมหาวิทยาลัยดีๆ นะ บางคนอยู่ไม่ได้เพราะบรรยากาศที่นั่นมันเจียบ มันเหงา มันสันโดษมันสมณะ ไม่ได้อยู่ในเมือง คือ จริตคนไม่เหมือนกัน ถ้าไม่ใช่แบบที่ตัวเองถนัดหรือชอบ เขาก็มีสิทธิที่จะเดินออกไป เพราะที่นี้ก็ไม่สิทธิบังคับใครให้อยู่ คือเราพยายามหาคนที่มื่ออุดมการณ์เดียวกันที่เข้าใจชีวิตแบบนี้ สมณะ เรียบง่ายกินง่าย อยู่ง่าย พอเพียง”

ไม่ว่าตัวแม่ณีนีเองจะไม่มีปัญหาเช่นเดียวกับเพื่อนๆ ในรุ่นเดียวกัน พ่อแม่ของแม่ณีนีก็ไม่ต้องการให้เธอหยุด

อนาคตของตัวเองอยู่ที่โรงเรียนหมู่บ้านเด็กแห่งนี้เช่นกัน แต่แม่ณีนีกลับยืนยันที่จะอยู่ที่นี้แม้จะต้องขัดแย้งกับบุพการีทั้งสอง

“ตัวเองขบถจะตาย พ่อแม่มาตามแต่ไม่กลับ เขาอยากให้เราเรียนต่อและกลับไปรับราชการ เขาอยากให้เราเหมือนคนอื่น ค่านิยมของเขาเนะ เขาอยากให้มีเกียรติมีศักดิ์ศรี ทำงานมีเงินเดือนเยอะๆ คือตัวชีวิตตรงนี้แหละก็เถียงกัน ต้องกลับ ไม่กลับ จะอยู่ที่นี้ ถ้างั้นก็ห้ามไปเหยียบบ้าน คอยกันไม่รู้เรื่อง แม่ณีนีก็เลยไม่กลับบ้าน ต้องพิสูจน์เป็น ๑๐ ปี”

“เราภาวนาแล้วว่าถ้าอยู่ในระบบราชการมันตันอย่างไร เรามีความคิด เราอยากจะทำ แต่ทำไม่ได้ เราจะมีความสุขไหม มันไม่ใช่เรา มันทุกข์นะ แม่ณีนีก็พูดกับพ่อว่า พ่อจะให้หนูทำงานแบบมีความสุขๆ เหนอ พ่อชอบหรือ พ่อบอก ชาวบ้านเขาพูดเปรียบเทียบกับเราว่า ดูลูกคนอื่นเขาจบทำงานมีเงินเดือนมันคง เขาดูถูกเราว่าจบมาไม่ได้ทำ เราก็บอก พ่อก็อย่าไปฟังเขาซิ เขาหาข่าวหาอะไรให้พ่อหรือ”

สิ่งนี้จึงเป็นดังรอยร้าวฉานซึ่งสร้างความเจ็บปวดให้กับทั้งตัวเธอและพ่อแม่ มีเพียงเวลาเท่านั้นที่เป็นตัวพิสูจน์เจตนาธรรมอันแน่วแน่ของเธอจนกระทั่งได้รับการยอมรับจากท่านในที่สุด แม้จะต้องผ่านกาลเวลาอันยาวนานกว่า ๑๐ ปี

หลายคนคงมีความทรงจำในวัยเยาว์ที่ประทับใจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับชีวิตคนและโลกทัศน์ที่หล่อหลอมบุคคลผู้นั้น แต่จะมีสักกี่คนที่เก็บเอาความประทับใจในวัยเยาว์นั้นไว้ จนกระทั่งวันหนึ่งได้ค้นพบว่าความเป็นตัวตนและวิถีชีวิตที่ตนเลือกนั้นล้วนมาจากสิ่งที่ประทับอยู่ในความทรงจำในวัยเยาว์นั่นเอง แม่ณีคือ หนึ่งในนั้น

“ความทรงจำที่จำได้ตั้งแต่เล็กๆ ช่วงที่เราประทับใจที่สุด ก็ตอนเด็กๆ และความสุขของเราคืออะไร ตอนเด็กๆ จำได้เลย บ้านไม่ได้ใหญ่โต ไม่มีไฟฟ้าใช้ ไม่มีทีวี เราใช้ตะเกียงแล้วพ่อเล่านิทานให้ลูกฟัง สิ่งแสดงฐานะของเราคือเกวียน เราเล่นอยู่ในท้องทุ่งนา บางทีก็นั่งบนหลังควายนี่คือความสุขของฉันทตอนเด็กๆ จากวัยเด็กมันส่งผลให้ถึงตอนโต อิทธิพลตรงนี้สำคัญมาก แล้วหมู่บ้านเด็กช่วงแรกๆ ยังไม่ค่อยมีตึก คนยังไม่ค่อยรู้จัก เรื่อยๆ ครอบครอบ เอาไม่ใ้แม่มาสร้างบ้าน มุงด้วยจาก ไม่มีไฟฟ้า เออ มันก็เหมาะสมนี่คือความสุขของแม่ณีตอนเด็กๆ มันมาประทับใจกับตรงนี้พอดี เออ นี่แหละ ความชอบฉันทแหละ มันเข้ากับตัวเองพอดี ถึงแม้เวลานอนนี่ พลิกตัวเจ็บมากเลย ไม่ใ้เป็นตุ๊นๆ นอนเจ็บนะ แต่มีความสุข นอนกับลูกๆ ทุกข์สุขด้วยกัน หุงข้าวต้องใช้ฟืน ไม่มีแก๊ส เรากินอยู่ ใ้ป่ามองเรากิน เรากินเสร็จ มันลงมากินต่อ”

“เงินเดือนยุคนั้นก็น้อยนิด ๑,๐๐๐ บาท แค่ออซื้อของตัวเอง เราก้ไม่ได้เรียกร้องว่าจะต้องใ้อะไร แค่มบ้านพักมีข้าวกิน จะกินข้าวกว่าจะใ้กินต้องทำนาอีกนะ

กว่าจะใ้ผักกินก็ต้องไปปลูกผัก คือ พอใ้มามันมีความสุขความภูมิใจ เราหามาได้ด้วยตัวเราเอง ไม่มีอะไรที่จะลอมมาหาเรา เราต้องทำเอง หน้าฝนก็ไปหากบหาปลาหาหน่อไม้กินเอง”

แม่ณียอมรับว่า เริ่มแรกที่เธอมาทำงานที่โรงเรียนหมู่บ้านเด็กนั้น เธอไม่ได้มีอุดมการณ์อันแรงกล้าที่จะมุ่งมั่นทำงานเพื่อสังคมส่วนรวมแต่อย่างใด เพียงเธอมีความสุขที่ใ้อยู่ในสถานที่ที่เธอประทับใจในวัยเยาว์ แต่เมื่อเข้ามาทำงานเป็นครูซึ่งสามารถอบรมบ่มเพาะและเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กๆ ที่ล้วนมาจากครอบครัวที่มีปัญหาใ้พวกเขาสามารถมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีทัศนคติเชิงบวกต่อสังคมใ้ สิ่งนี้เองที่เธอบอกว่า เป็นอุดมการณ์ที่มาทีหลัง

“เริ่มแรกเราเห็นเด็กเปลี่ยนแปลงจากเด็กเร่รอนเด็กมีปัญหา คลุกคลีอยู่กับเขา เราก้เกิดความผูกพัน เราอยากใ้เขาดีขึ้น พอเขาดีขึ้นมันก็ปลื้ม อย่างเลี้ยงเด็กคนหนึ่งก้าวร้าวสุดๆ แล้วเขาดีขึ้น เขาเปลี่ยนใ้ เรามีส่วนทำให้ชีวิตเขาเปลี่ยน เราก้ โอ้โฮ! มันมหัศจรรย์ มันเปลี่ยนเราไปด้วย เพราะฉะนั้นเด็กก็ใ้เป็นครูเราด้วย ทำให้เราอดทนกับเขาด้วย เด็กดำเรา พ่อแม่แท้ๆ ไม่เคยดำเรา ช่วงนั้นน้ำตาไหลเป็นปีเลยนะ มันน้อยใจ ท้อแท้ เกิดมาไม่เคยเจอ พ่อแม่เราไม่เคยใ้ไม่เคยดำเราเลยนะ แต่เด็กคนนี้ทำไม่ดำเรา เราหาวิธีการของเราที่ใ้ดำตรงนั้นมาได้”

แม่ณีคิดว่าความใ้มีอุดมการณ์ของเธออีกส่วนนั้น ต่อยอดมาจากการใ้รับรู้ถึงแนวคิดและการทำงานอย่างจริงจังของผู้บริหารโรงเรียนหมู่บ้านเด็กซึ่งมีความมุ่งมั่นและมีเจตนาธรรมใ้เกิดโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีปัญหาครอบครัวแตกแยก เด็กกำพร้า หรือเด็กที่ถูกทารุณกรรมเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาสังคมในยุคนั้นที่ยังไม่ค่อยมีใครสนใจงานด้านสังคมโดยเฉพาะปัญหาของเยาวชนเท่าไร

“เราพยายามเสาะหาและพบว่าเราทำงานตรงนี้ช่วยสังคม ถึงแม้จะเป็นน้ำหยดเดียวของสังคมนะ แต่สามารถสะท้อนกลับไปใ้คนอื่นใ้รู้กันทั่วโลกเลย จากสิ่งที่เราทำมันใ้คุณค่ามากเลย พอมาอยู่มาพึ่งผู้บริหารพูด เราก้ใ้คิดไปเลยตรงที่จะไปทำงานมีเงินเดือนน้อยๆ มีเกียรติมีอะไรเรามาช่วยสังคมดีกว่า”

การใ้ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนหมู่บ้านเด็กใ้ใ้สร้างกระบวนการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์สังคม วิพากษ์ระบบการศึกษาไทย และการตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ใ้แก่แม่ณี เรียกใ้ได้ว่า ในขณะที่ใ้ช่วยพัฒนาเด็กแล้ว ขณะเดียวกันตัวครูใ้โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก

เช่นแม่ณีเองก็ได้พัฒนาตัวตนและความคิดพร้อมๆ กันไปด้วยเช่นกัน

“จากครั้งแรกในระบบไม่ได้สอนให้เราคิดแบบนี้ ในระบบสอนให้เราแข่งขัน ซึ่งดีซึ่งเด่น แม่ณีนี่เกรดสูงนะ เพราะพ่อแม่ยัดให้ตั้งแต่เด็กใจ ต้องเป็นเด็กเรียนเด็กเก่ง เกรดต้องดี ก็เลยเป็นคนที่ต้องเหยียบคนอื่นขึ้นไปเห็นแก่ตัว พอที่นี้พูดมาใช้หมดเลย และเมื่อโยงถึงระบบการศึกษาเราก็เห็นข้อเท็จจริงตรงนั้นว่า อ้อที่ผ่านมามันใช่เลย เราเรียนมาเรามีความคิดดีๆ แต่เราไม่สามารถแย้งใครได้เลย อะไรที่เป็นคำตอบที่ไม่เหมือนกับเขาคือยึดตำราเรียน การศึกษาที่สอนแบบแยกส่วนๆ อ้อ! ที่ฉันเลือกเป็นเอกต่าง ๆ เนี่ยนะ ทำให้เรารู้เป็นเสี่ยงๆ พอมีปัญหาอะไรมาเราแก้ปัญหาไม่ได้เลย เพราะเขาสอนเฉพาะด้าน แต่ปัญหาเกี่ยวกับชีวิตที่แม่ณีจะรู้จะฉลาดอย่างอื่นล่ะที่มีอีกมากมาย เราไม่ได้เลย เรารู้แค่นี้ ระบบการศึกษาจึงล้มเหลว คือ คิดต่อยอดไม่เป็น เรียนเก่งแต่ไปคิดต่อยอดเองไม่ได้ เพราะเขาไม่ให้ ระบบการศึกษาที่สอนให้เรารู้แค่ด้านเดียว จะตอบอะไรที่นอกเหนือจากนี้ก็ไม่ได้ เกียงก็ไม่ได้ก็ ถูกครอบงำ”

แม่ณีบอกว่าสำหรับโรงเรียนหมู่บ้านเด็กนั้น การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญ ที่นี้จึงพยายามจัดระบบการศึกษาที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับเด็ก โดยเฉพาะการนำแนวคิดและปรัชญาการศึกษาของซัมเมอร์ฮิลล์ (Summerhill School) ของนาย เอ เอส นิล นักการศึกษาชื่อดังชาวอังกฤษ ซึ่งเล็งเห็นว่าเด็กจะสามารถพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ดี และภาวะที่มีอิสระและเสรีภาพอย่างแท้จริง แล้วนำมาผสมผสานกับแนวคิดตามหลักธรรมของศาสนาพุทธ จึงออกมาเป็นแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่นี้

“ที่นี้เอาหลายปรัชญามาผสมผสานทั้งตะวันตกและตะวันออกเราไม่ได้ฟันธงว่าซัมเมอร์ฮิลล์คือคำตอบที่ดีที่สุด

เรานำแก่นมาประยุกต์ใช้ แก่นของซัมเมอร์ฮิลล์ ปรัชญาที่ก็คือ การปกครองตนเองสำคัญมาก เราจะมีสภาโรงเรียน ซึ่งจะไม่เหมือนที่อื่น ที่นี้ชุมชนของเราอยู่กับอย่างมีความสุข เราฝึกเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมให้กับเด็ก เขาเป็นตัวแทนของเขาเอง ที่นี้ช่วยกันร่างกฎหมาย ช่วยกันตั้งกฎเอง โดยมีมติเสียงส่วนใหญ่ในสภา เด็กทุกคนมีสิทธิมีเสียงเท่าเทียมกัน ทั้งเด็กเล็กเด็กโต เขามีสิทธิยกมือถือเสียงส่วนใหญ่เป็นมติเอกฉันท์”

แม่ณียกตัวอย่างบางกฎและบทลงโทษของสภาโรงเรียนที่มักเกิดขึ้นอยู่เสมอในชุมชนแห่งนี้ว่า

“เด็กที่นี้กลัวหักดั่งค์ ถ้าละเมิดสิทธิคนอื่น ขโมยของผู้อื่น โดนยึดทรัพย์สินนะ ของส่วนตัวของเขาจะถูกยึดหมดเลย ให้เหลือเสื้อผ้า ๓ ชุด แล้วจะคืนให้ภายใน ๑ เดือน ถ้าเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ไม่ต้องไปตีเขา ต้องมีมาตรการรองรับให้เขาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โทษตีจะเป็นกรณีที่เป็นอันตรายต่อชีวิตเขา เช่น เล่นน้ำใกล้ เล่นไฟ ปีนต้นไม้สูงๆ ถ้าเตือนแล้วไม่ฟังก็ตี อะไรที่ผ่านมติเขารับรู้ เขาจะไม่เกียง ไม่ร้อง เขาจะยอมรับ แต่อะไรที่ไม่ผ่านการรับรู้ของเขา เขาจะร้อง ไม่ยอม เขาจะแย้งได้”

ระบบสภาโรงเรียนเป็นการกำหนดกติการ่วมกันของสมาชิกทุกคนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ รวมถึงการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนแห่งนี้ สภาโรงเรียนจึงเป็นการจัดการแก้ปัญหาความขัดแย้งในชุมชนแบบสันติวิธี อีกทั้งเป็นการสอนเรื่องสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กของโรงเรียนหมู่บ้านเด็กเลยก็ว่าได้

“เราสอนเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก คือไม่ให้ใครมาเอาเปรียบเขาได้ แม่ณีลองไปตีเขาสิ ถูกฟ้องในสภาแน่ ขณะเดียวกันเขาก็ต้องเคารพแม่ณีด้วย เราเคารพเขา เขาเคารพเรา ไม่ใช่ถือว่าฉันเป็นครูใหญ่เหนือกว่า มีความคิดมีประสบการณ์ เราต้องคำนึงถึงหัวใจน้อยๆ เขาก็มีความคิด มีความรู้สึก แต่ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจความรู้สึกน้อยๆ ของเขา ผู้ใหญ่จึงไปแทรกแซงทุกอย่าง ตั้งแต่เสื้อผ้า หนูจะกินอะไร ยังไง ผู้ใหญ่จัดการแทนให้หมด แล้วถึงวันหนึ่งที่ไม่มีเรา เขาจะอยู่ในโลกแบบนี้ได้อย่างไร จึงต้องฝึกการเลี้ยงดูเด็กเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผู้ใหญ่มักจะมองว่า เด็กต้องเดินตามหลังผู้ใหญ่ แต่เด็กที่นี้บางครั้งเขาก็เดินนำหน้าเรา เราก็ต้องตามเขาบ้าง”

การจัดการเรียนการสอนและวิถีชีวิตในชุมชนแห่งนี้ได้พยายามสร้างบรรยากาศของความเป็นครอบครัว โดยแต่ละบ้านนั้นครูและเด็กจะอาศัยอยู่ร่วมกันเพื่อสร้างบรรยากาศของความเป็นบ้าน แม้ไม่อาจเติมเต็มให้แก่

พวกเขาได้ครบถ้วนเท่าความเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์จริงๆ ด้วยจำนวนของเด็กๆ ในแต่ละบ้านที่มีมากถึงบ้านละ ๑๒ - ๑๕ คน ต่อครู ๑ - ๒ คน ครูแห่งโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จึงมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่มากและหนักหนาเอากการ เพราะไม่เพียงต้องพัฒนาการเรียนการสอน หมั่นพัฒนาตนเองอยู่เสมอให้ทันกับกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเพื่อสามารถสอนและถ่ายทอดให้แก่เด็กๆ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของผู้ก่อตั้งโรงเรียนหมู่บ้านเด็กที่มุ่งทำโรงเรียนให้เข้ากับเด็ก มิใช่มุ่งให้เด็กเข้ากับโรงเรียนเท่านั้น แต่ขณะเดียวกันครูที่นี่ก็ต้องทำหน้าที่ของแม่ ปฏิบัติต่อเด็กๆ ด้วยความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจ เพื่อทดแทนสิ่งที่เด็กๆ ขาดหายไป ซึ่งต้องใช้จิตวิทยาเข้าไปถึงจิตใจของเด็กที่มีปัญหาด้วย

“เด็กที่ขโมยของ เราให้สภาย ตัดสินก็จริง แต่เราต้องรู้จักจิตวิทยาของเด็กด้วย ว่าเขาขโมยเพราะอะไร ไม่ใช่ไปตัดสินว่าเขาเป็นขโมยโดยไม่รู้ที่มาที่ไป ที่นี้เด็กขโมยเพราะขาดรัก ทำให้เด็กทำร้ายตัวเอง เด็กทำอะไรเพื่อสร้างการยอมรับ หาปมเด่น เพื่อลบปมด้อย พอเราเข้าใจ เราก็ไม่ไปทำโทษเด็ก เราก็ดึงเขามากอด พาเขามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อเบี่ยงเบนพฤติกรรม ถ้าเขารู้สึกต่อต้านความเกลียดถึงเขาจะไม่บอกเรา แต่เด็กก็จะเก็บไว้ลึกๆ เกลียดแล้วก็ต่อต้าน อาจจะเริ่มจากกลัวก่อน กลัวผู้ใหญ่ กลัวแล้วเกลียด แล้วจึงต่อต้าน ถ้าไม่มีใครมาสนใจเขา แล้วเขาจะดีไปทำไม จึงประชดชีวิต ต่อต้าน ที่นี้จึงต้องคอยแนะนำพูดคุย หาสาเหตุและหาทางออกให้ได้ ที่นี้จึงแก้ปัญหาคือ”

“บางคนนอนฉีรดที่นอน แม่ฉีรดนั้นมากก็ซักผ้าที่เขาฉีรด เขาก็ยื่นมอง แม่ก็จะไม่พูดอะไร แม่ก็จะทำให้เขาสินกับกลิ่นที่สะอาดอยู่เสมอ เขายื่นมอง แล้วเขาจะคิดเอง พอถึงจุดหนึ่ง เขาบอก แม่ หนูไม่ฉีรดแล้ว สงสารแม่ เราก็บอก มาช่วยแม่ตาก ช่วยแม่บิดผ้าไหม หนักไหม นี่ก็เป็น

จิตวิทยาเล็กๆ ในการเลี้ยงดูเด็ก หลังจากนั้น แม่ฉีรดไม่ต้องซักผ้าอีกเลย เราต้องอดทนรอคอย”

สำหรับความเป็นครูของแม่ฉีรดนั้น ระยะเวลากว่า ๒๐ ปี ได้พิสูจน์แล้วถึงบทบาทหน้าที่ของครูว่ามีคุณค่า ความสำคัญและยิ่งใหญ่เพียงใดในสายตาและความคิดของเด็กๆ ที่เติบโตภายใต้ร่มเงาของโรงเรียนหมู่บ้านเด็กแห่งนี้

“วันแม่ ลูกๆ จะมา เขาก็มีครอบครัว เราก็ได้ฟังความสุขของลูกๆ ว่าลูกไปทำอะไรที่ไหน ประสบความสำเร็จ โอ๊ย ภูมิใจ ดีใจกับเขาด้วย ดีใจว่า ตอนนี่ เขาทำงานธนาคาร คนนี้ทำงานธุรกิจของตัวเอง ผมมีบ้านแล้วนะ ผมมีลูกแล้ว แม่เป็นย่าแล้วนะ ลูกหลานเต็มเลย (หัวเราะ) แล้วก็มาพูดคุยกัน มันเป็นความสุข มารื้อฟื้นอดีตกัน ลูกจะเล่าถึงอดีตที่เราทำอะไรกับเขา เราเคยทำอะไรกัน เขาก็ไม่ลืมแม่ แม่ก็ไม่ลืมเอ็ง เราก็จำได้หมด บางทีก็โทรศัพท์มาแล้ว แม่! เงินเดือนเค้าขึ้นแล้วนะ แม่! เมื่อไรจะมาเยี่ยม เขาเปิดร้านอาหารอยู่ที่สุราษฎร์ บอกมาเลยแม่ ผมเลี้ยงเต็มที่ ผมจะเป็นเจ้ามือ แม่เหนื่อยมาเยอะแล้ว ทำอะไรเพื่อเด็กมาเยอะแล้ว แม่มาซิ ผมจะทำอะไรเพื่อแม่ หรือบางคนเรียนจบปริญญาตรี เรียนนิติศาสตร์ บอกผมอยากบวชให้แม่ ไปบวชจนบัดนี้ยังไม่สึกเลย ๓ ปี ก็อนุโมทนาสาธุ แล้วกลับมาเยี่ยม ก็ โยมแม่ เขาอยู่ในสายวิปัสสนา เป็นพระนักจัดกิจกรรม มีอะไรดีๆ ก็ส่งมาให้แม่ แผ่นซีดี ทำสมาธิ ให้มาเปิดให้หน่อยๆ ฟัง” แม่ฉีรดเล่าด้วยน้ำเสียงแห่งความสุขที่ผู้ฟังย่อมสัมผัสได้

หากความสุขของการให้ที่แท้จริง คือการไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ จากผู้รับ แม่ฉีรด - ครูผู้ให้ท่านนี้ก็เช่นเดียวกัน เพียงเห็นความก้าวหน้า ความสำเร็จและความสุขของลูกศิษย์ เท่านั้นแม่ฉีรดก็มีความสุขแล้ว

“เป้าหมายคือ เริ่มตรงที่ให้เรามีความสุขก่อน แล้วเขาจะไม่ทำร้ายตัวเองและไม่ทำร้ายสังคม เขาจะทำงานอะไรก็แล้วแต่ ขอให้เขาประทับใจตัวเองให้อยู่ได้ในสังคม และไม่เป็นภาระของคนอื่น คือมีคุณวุฒิ วิทยุวุฒิที่จะรับผิดชอบตัวเองได้ ขอให้เขาเลี้ยงดูตัวเองได้ รับผิดชอบ ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่เขาเลือก เหมาะกับเขา แล้วไม่ต้องมาตอบแทนบุญคุณ ไม่ต้องมาให้อะไรกับที่นี้”

“ความสำเร็จของแม่ฉีรด คือ อิสระภาพของตัวเอง ไม่ต้องมีเงินเยอะๆ มีความสุขกับการทำงานกับปัจจุบัน ทำให้ดีที่สุดวันนี้ และพรุ่งนี้ก็จะต่อผลไปอีก”

บทสรุปจากครูคนหนึ่งแห่งโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก ซึ่งสอนเด็กด้วยหัวใจ ด้วยสมองและสองมือของเธออย่างเต็มที่และดีที่สุดแล้ว

